

A VÖRÖS CSILLAG 50 ÉVE

Megemlékezés és tanulságok

A világszabadság jelszavát Petőfi is a piros zászlókra álmodta. Ady az „ember reményé”-nek nevezte azt, amiről ezt hirdette: „sose hull le a vörös csillag.” József Attila a történelem futószalagára szerelt világ holnapja jelképének azt a percet tekintette, amikor „a munkásság majd a sötét gyárba szegi az Ember vörös csillagát!”

Nagy költőink, korunk viharadara, pontosan látták a jövőt.

A nagy korok elfogult tanúi és egyszerűbb krónikásai azonban gyakran tévedtek vagy hazudtak. Az Aurora ügyei már emennyődrögtek köszöntésüket azon az októberi napon, amikor világszerte még — vagy már — oly sokan hirdették „a bolsevikok” bekövetkező, sőt bekövetkezett pusztulását. Az októberi forradalom győzelmének első két esztendejében az egyik tekintélyes amerikai napilap, a New York Times, 9-szer közölte, hogy Oroszország maradék erejét is elvesztette, s 14 alkalommal adta hírül, hogy Oroszország „összeomlott”.

Azóta fél évszázad telt el és a vörös csillag ott van már a Hold és az Esthajnal-csillag talaján is. A földi ember legelső névjegye bojgónkon kívül mind a Holdon, mind a Vénuson az a vörös csillag volt, amelyről Ady jósolt, amelyért József Attila küzdött.

Fél évszázad alatt ennek a csillagnak a fényénél változott meg a világ. Az orosz forradalom tüze a Néva-partról átterjedt az orosz Birodalom egészére, túl az Uralon és a Kaukázuson, a Bajkál-tóig és Kamcsatkáig. Aztán átterjedt a határokon, győztes lánghal Mongóliába, hatalmas erőt adva a világ oly sok országában már ébredő kommunista köröknek, csoportoknak; s megteremtette a tudományos gondolkodással tervezett és bátor hittel vértezett, jövőért küzdő pártok sorát. S abban az eszenődben, amikor a fiatal szovjet állam fegyveres harcban veri vissza a rátámadt 14 állam katonai intervencióját, a szovjet államon kívül már 22 európai, 4 amerikai, 4 ázsiai, 2 óceániai és egy afrikai országban működik önálló kommunista párt. Ha Marx az előző század derekán az Európát bejáró kommunista kísértetről írhatott, Lenin idejében már az egész világot járta ez a kísértet. Az Amerikai Egyesült Államok igazságügyminisztere akkor 1920-ban megrettenve figyelmeztette eszmétársait: a „forradalom lángja”, „mint a préritűz, úgy seper végig az amerikai intézmények felett, hogy porig égesse a társadalom alapjait.”

A miniszter ár aggodalma nem volt eléggé megalapozott. A forradalom lángja lassabban terjed, mint egyesek eleinte hitték. De ez alatt az ötven év alatt mégis lobot vetett az egész világon, s három kontinens egyes államaiban — most már Amerikában is — valóban felperzselte a régi társadalom alapjait. De azóta nemcsak az új társadalom építői, hanem a régi társadalom urai is tanultak a leckéből: felkészültek, minden fegyverrel, ma már nukleárisal is, hogy védjék örökkévalónak remélt rendszerüket.

De minden felkészülésük sem fordíthatja meg a történelmet, csupán fékezheti kerekelt forgását. Fékezheti súlyosbítva az áldozatokot. Az áldozatok számát fokozhatja, azokét, akik valójában soha nem akarnak áldozattá válni. Nincsen egyetlen pontja a világnak, ahol ne azért fognának fegyvert harcoss és bátor emberek, mert ezt a harcot az elnyomó, az imperializmus rájuk kényszeríti. Akár, mert védekezniük kell a megtámadatás, az agresszió ellen, mint Vietnámban, vagy tegnap a Közel-Keleten. Akár, mert vissza akarják szerezni függetlenségüket, vagy egyszerűen maguknak, a népek építeni hazát ott, ahol az elnyomó az úr — honi vagy idegen —, mint Kolumbiában vagy Angolában. Akár, mert egyik imperialista érdekcsoport a másikkal állva harcban, egymásra uszít népeket vagy népcsoportokat, mint talán Nigériában vagy esetenként Kongóban. Nép soha nem fog fegyvert azért, mert fegyvert akar fogni. Azért harcol, mert fegyverrel kényszeríti az, hogy más eszközökkel nem védheti vagy nem viharhatja ki jogait. De minden nép maga vívja, csak maga viharhatja ki jogait és szabadságát, mint ahogy az orosz nép is, a munkásság pártja, a kommunisták vezetésével, maga döntött, s maga ragadta meg a kellő pillanatot, maga ítélte érettnek a belső és külső feltételeket, az objektíveket és szubjektíveket, mert tudva tudta: még nincsenek meg a forradalom feltételei, nincs helye forradalomnak. De tudta azt is, hogy ha a feltételek megérették, nem szalaszthatja a pillanatot, hiszen — Lenin tanította erre is —, a forradalom számára nem léteznek tökéletesen eszményi, minden kockázatot kizáró feltételek: a forradalom kockázatot, nem pedig diadalmenetre vállalkozik.

Az orosz forradalom győzött. Hiába volt a világ minden burzsoáz eszmehirdetőjének, politikusának, lapjának acsarkodása és hazugsága. Hiába volt Churchill eszeveszett riadója és tizennégy ország fegyveres támadása. Hiába hetmanok és fehérgárdisták terrorja és ellenállása. Hiába a magyar Tanácsköztársaság és a többi forradalmi kísérlet vérbefojtása. A korábban párizsi proletárforradalmat még le lehetett győzni, a magyar kommünit, a bajort vagy később a kantonit el lehetett iporni, de ki bírt egy világbirodalomnyi proletárforradalommal?

Ötven év telt el azóta. Akkor, az első világháború végén az Egyesült Államokban már csak néhány százaléknál volt az irástudatlan, de Oroszországban még mintegy hatvan százalék. Ma a Szovjetunió adja ki a világon a legtöbb könyvet: aligha van olvasottabb nép a szovjet népnél. Még 15 éve is minden 11 végzős amerikai mérnökhallgatóra csak 6 szovjet kollégája jutott. 1958-ban minden 10 amerikai végzős mérnökhallgatóra már 25, 1965-ben már 41 szovjet mérnök jut. Az utolsó cári években egy orosz orvosra 5665 lakos jutott — ma 418. De ma, az Egyesült Államokban még 543. Az egy főre jutó termelést számítva a cári birodalom az amerikai acélnak 8 százalékát termelte: a Szovjetunió, ma már 63 százalékát. Villamos energiában ugyanez — a fejenkénti termelés — az amerikaiaknak 5 százalékaról 35 százalékára, cementtermelés terén 7-ről 94 százalékra nőtt. S mindez az egykor irástudatlan és elmaradt muzsikok országában, az egyetlen olyan egykori gyarmattartó országban, amely statisztikáit egykori gyarmati területével együtt számolja. Ugyan, mit mutatnának a mai büszke angol statisztikák, ha Indiával, Kenyával, s a többi egykor brit területtel együtt számítanánk a fejenkénti angol termelést vagy a könyvkiadást? Mit mutatnának a francia adatok, ha egykori „meggyűlkel”, Algériával, s mellette még Kamerunnal, Szenegállal, Madagaszkárral számítanánk együtt, tegyük fel, a fejenkénti nemzeti jövedelmet?

Ez az ötven év történelmi sorsfordulók kora, de nem egyszerűen csak a fejlődés kora volt. Viharoké, világháborúé és újabb és újabb helyi háborúk, faszizmusok éledéséé, és pusztulásáé, a szocialista tábor születéséé és a gyarmatbirodalmak bomlasztásáé. Történelmi jelentőségű korszak áll mögöttünk s történelmi pátoszú korbán élünk. „Sose hull le a vörös csillag” — írta Ady, pedig hányan és hányszor le akarták már vetni helyéről azt a csillagot. Sokszor, harc közben le is hullt a porba: harcban elesett szovjet katonák, vietnami partizánok, francia maktzárók, bolíviai gerillák átlótt sokjával s egyben hősi életük sugarával együtt. De ledöntötték már gyárak oromzatáról, ledöntötték még a mi egütemünk Duna-parti épületéről is! A vörös csillagot, a szocialista rendet nemcsak kivívni kell: erősíteni is, védeni is. Van még kik és mik ellen.

Nehéz, viharos, egyszerre békés és békétlen napokat élünk. Háborúk ma is folynak a világon, ma is küzdenek fegyverrel vörös csillagos harcok; és ugyanakkor milliók állnak helyt szerszámokkal vagy logarlicékkal, erejükkel és szellemükkel is építve és őrítve a szocialista rendet, gyakran nem könnyű körülmények között is. De van aki behunyja a szemét, hogy ne lássa: forr még a világ, részt kell vállalni harcából. Élhet is ideig-óráig kényelmesebben a többinél, de valójában a többiek erejéből és munkájából él: élőködik. Könnyű unni a vietnami híreket vagy az amerikai négerkérdési ösztöndíjas egyetemi hallgatókét a Duna-parton s egyetlen társadalmi feladatnak egy táncdal megszavazását tekinteni. De a világ sorsa ma a Szovjetunió hősi erőfeszítésein és felkészülésén, a mi, valamennyiünk munkáján és helytállásán, és nem utolsó sorban Vietnámon, és a világ más tájain is múlik. Mi is velük egy korbán és egy év alatt élünk, párhuzamos a sorsunk. Ez a mi korunk. Senki sem választhatja meg a maga korát: mind ebben élünk s ebből kell részt vállalnunk. Ezt lehet megérteni vagy meg nem érteni, de menekülni ebből a korból nem lehet. Cinizmusmal sem, téltelenséggel sem, csak a-mának-éléssel sem. A résztvállalás a korból: tevékeny, alkotó élet. A részt-nem-vállalás a háttérben önzés egy formája. Olyan ember álláspontja, aki mindent elfogad, amit kapni lehet, és mindent követel, amit még nem kapott meg. Olyan emberé, aki mindent lenéz, ami tényleges érték — kivéve saját eszeleget értékeit —, de saját kötelességét a másnak a jogát nem ismeri s nem éri fel. Ezen mit sem változtat az, ha valaki ezt a nézetet néz a szocializmus iránti jogos türelmetlenség mezébe, a szabadság követelésének álcájába rejti, vagy éppen a kritika jogát hangoztatja. Ettől ez a magatartás sem tevékeny, sem hasznos nem lesz.

Ötven éve győzött a forradalom. Ötven éve fordult a világ. Ötven éve illesztette először egy egész nép „az Ember vörös csillagát” országa címerére. De ha igaz harcossaink soraiban valaha is lábra kapott volna a korból és a harcból részt nem vállalás szelleme, ha kapni akartak volna csak, s adni nem lettek volna készek a legárágabbat is; ha nem álltak volna töretlenül és rendíthetetlenül Pétervárott az őrségen, Madridban a vártán, vagy Hanoiban a bombák tüzeiben, akkor nem győzhetett volna, nem győzhetne az új világ rendje. S ma nem lenne mit ünnepelnünk.

Nehézzen vajdúva új világ születik. Harcban már ötven éve, s harcban ki tudja meddig még. Harcát nekünk is vállalnunk kell. De hogy viharhatjuk a harcot, igazunk és erőnk birtokában, dacolva az ellenerőkkel, s mégis a győzelem tudatában: ez a nagy Október, 1917 októberé, Lenin októberének, a szovjet októbernek dicsősége és következménye.

dr. Kende István

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETERI

KÖZGAZDASZ

a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

IX. ÉVFOLYAM, 17. SZÁM.

ÁRA: 30 FILLÉR

1967. NOVEMBER 4.

Csak a szocializmus képes megoldani az emberiség évszázados problémáit

M. A. Koroljov elvtárs előadásával kezdődött a tudományos ülészak

OKTÓBER 30-ÁN ünnepélyes plenáris üléssel kezdte meg munkáját a tudományos ülészak. Ünnepélyes keretek között, hiszen mi — az egész egyetem — ezzel is a lenini forradalom iránti tiszteletünket kívántuk kifejezni. Az előadóterem zsúfolásig megtelt — jó páran így is kinn maradtak. Az elnökségben helyet foglaltak a külügyi delegációk vezetői, egyetemek képviselői: Valentyin Alekszejevics Koroljov, a magyarországi szovjet nagykövetség kulturális tanácsosa, Jurij Vasziljevics Ivanov, a szovjet nagykövetség titkára, Mihail Anonovics Koroljov, a Moszkvai Közgazdasági-Statistikai Főiskola rektora, Sztjepan Szergejevics Vasziljev tudományos rektorhelyettes, a Moszkvai Plehanov Közgazdasági Főiskola delegációjának vezetője, Vladiszlav Veltruski tudományos rektorhelyettes, a Prágai Közgazdasági Főiskola delegációjának vezetője, Bozsidar Race dekan, az Újvidéki Egyetem szabadkai közgazdasági karáról, Hans-Heinrich Kinze, a Berlii Közgazdasági Főiskola képviselője, a Népgazdasági Tervezési Intézetnek vezetője, valamint dr. Szabó Kálmán egyetemi tanár, rektor, a közgazdaságtudományok kandidátusa; dr. Háy László, az MTA levelező tagja, egyetemünk nyugalmozott professzora, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, dr. Káplár József, a közgazdaságtudományok kandidátusa, a KB Gazdasággazdasági Osztályának helyettes vezetője, dr. Kahulits László, a közgazdaságtudományok kandidátusa, a Művelődésügyi Minisztérium Egyetemi Főosztályának vezetője, Szántai Kálmán, az egyetemi nárt végrehajtó bizottságának titkára.

A négynapos előadásorozatot Szabó Kálmán elvtárs nyitotta meg:

EZEKBEEN A NAPOKBAN a háladó emberek és szervezetek szerte a világon tisztelettel emlékeznek az oroszországi szocialista forradalomra. A Szovjetunióra gondolnak, amelynek népe — a lenini Kommunista Párt zászlaja alatt — 50 évvel ezelőtt, elsőnek az emberiség történetében,

győzelemre vitték a proletárforradalom ügyét.

Ezekben a hetekben a magyar dolgozók termelési sikerrel fejezik ki hűségüket és szeretetüket a világ első szocialista állama iránt. Népnünkkel együtt, amelynek szolgálatára szakembereket képezni rendeltetésünk, egyetemünk tudományos ülészak rendezésével kívánja köszönteni a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulóját.

Tudományos ülészakunk programja azt a törekvésünket tükrözi, hogy átfogó képet nyerjünk a két világháború közötti versenyének állásáról; nem kevésbé azokról a tapasztalatokról, amelyeket a Szovjetunióval való tervezési, külkereskedelmi és diplomáciai kapcsolataink alakulásáról elméleti tanulságokként levonhatunk. Az ülészak programja kifejezi továbbá azt a szándékunkat, hogy — híven a marxizmus klasszikusainak tudományos módszereihez — társadalmi gyakorlatunk napirenden lévő gazdasági és ideológiai problémáira fordítsuk figyelmünket.

Úgy hiszem, semmi túlzás nincs abban, ha azt mondom: ülészakunk tematikája és szereplőinek összetétele reprezentálja az elmélet és a gyakorlat azon egységét, a nemzetközi összefogásnak azt az erejét, amely az emberiség sorsát oly annyira meghatározó módon nyilvánult meg a fél évszázaddal ezelőtti történelmi eseményekben...

A megnyitó után M. A. Koroljov elvtárs, a közgazdaságtudományok doktora referátumában: A szovjethatalom gazdasági építőmunkájának 50 évével foglalkozott.

50 EV VISZONYLAG NEM HOSSZÚ időszak az emberiség történetében, de a szovjet nép ezen idő alatt is megmutatta, mire képes ez a rendszer — legyőzte a sok évszázados elmaradottságot. Eredményeinknek nemcsak barátaink örülnek, még ellenségeink is kénytelenek elismerni. A New York Times például így ír: „Oroszország előretörése, melynek folytán a világon iparilag a második legfejlettebb és katonai viszonylatban legelső hatalmává vált... felismerhetetlenül megváltoztatta a világot, és mégsem szabad azt mondani, hogy ez már a végleges pont.”

A polgárháború után, a 20-as évek elején a NEP konkrét körülmények között mutatta meg az egyetlen helyes utat a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenethez. Megkezdődött a szovjet energetika elsőszülötteinék építése, a Volhovszki vízierőmű, a Sa-

tudományok doktora referátumában: A szovjethatalom gazdasági építőmunkájának 50 évével foglalkozott.

50 EV VISZONYLAG NEM HOSSZÚ időszak az emberiség történetében, de a szovjet nép ezen idő alatt is megmutatta, mire képes ez a rendszer — legyőzte a sok évszázados elmaradottságot. Eredményeinknek nemcsak barátaink örülnek, még ellenségeink is kénytelenek elismerni. A New York Times például így ír: „Oroszország előretörése, melynek folytán a világon iparilag a második legfejlettebb és katonai viszonylatban legelső hatalmává vált... felismerhetetlenül megváltoztatta a világot, és mégsem szabad azt mondani, hogy ez már a végleges pont.”

A polgárháború után, a 20-as évek elején a NEP konkrét körülmények között mutatta meg az egyetlen helyes utat a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenethez. Megkezdődött a szovjet energetika elsőszülötteinék építése, a Volhovszki vízierőmű, a Sa-

(Folytatás a 2. oldalon.)

Kitüntetés

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa a KISZ önkéntes építőábrók szervezésében végzett kiváló munkájáért dr. Kollarik Amália adjunktus elvtársnőnek a Munka Érdemrend ezüst fokozata kitüntetését adományozta.

DÍSZÜNNEPSÉG

Egyetemünk Tanácsa, párt-, szakszervezeti és KISZ-bizottsága a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója tiszteletére november 2-án, esütőrkön este 7 órakor díszünnepséget rendezett az aulában, melyen Berei Andor elvtárs, tanszékvezető egyetemi tanár, a pártbizottság tagja mondott beszédet.

Utána egyetemünk ének- és zenekara, tánckarunk, valamint Irodalmi Színpadunk közreműködésével Kátóna Ágnes zongoraművész, Keres Emil színművész és Kovács Péter operacénes adtak az esthez méltó ünnepi műsort.

Csak a szocializmus képes megoldani az emberiség évszázados problémáit

(Folytatás az 1. oldalról.)

tuszi erőmű. 1925-re a termelés színvonalra elérte az 1913-as szintet.

Nem volt kellő tapasztalat, technika, szakemberek, de a dolgozók forradalmi lekesedése, hatalmas eredményeket ért el: példátlanul rövid idő alatt, 1946-re létrejött a korszerű nagyipar (a termelőeszközök gyártása 1913-hoz képest 15,5-szeresére nőtt) — a Szovjetunió jelentős ipari nagyhatalommá vált.

A békés építőmunkát a világháború szakította félbe. Egyetlen állam sem bírt volna ki olyan veszteségeket, mint amilyeneket a szovjet nép és fegyveres erők szenvedtek a Nagy Honvédő Háború első, legnehezebb szakaszában. Elpusztult több mint 20 millió ember, 1710 város, a nemzet gazdaságának 30 százaléka — 1950-re a termelés mégis 73 százalékkal túlszárnyalta a háború előtti szintet!

A hétéves terv teljesítése után az SZKP előtt már az a feladat állt, hogy teljesítse Lenin végakarát, — végrehajtsa a kommunizmus építé-
sének programját.

Az új társadalmi rendszer véglegesen megszüntette a kizsákmányolást minden formáját, megteremtette a feltételeket a társadalom, a közösség és az egyén alapvető érdekeinek összehangolására. A nincstelenség és kispazarlatok, a gőzgépek és a kézi munka, a faeke és a petróleumlámpa országából villamosított, technikailag élenjáró ország lett.

Az ipari termelés 1913—65 között 66-szorosára emelkedett (az USA-ban 7,5) az átlagos évi fejlődés üteme 8,2 (vele szemben az Egyesült Államoké: 3,9). A cári Oroszország a világ össztermelésének alig több mint 4 százalékát produkálta, ma a Szovjetunió majdnem egyötödét!

A NEMZETI JÖVEDELEM MÁR MÁR VALÓBAN NEM JÖVEDELEM; nem a kizsákmányoló, hanem a termelés továbbfejlesztése és a dolgozók szükségleteinek kielégítése érdekében használják fel. Az ipari dolgozók 1 főre jutó reálbére 4,4-szeresére nőtt, ha pedig figyelembe vesszük a munkanélküliség likvidálását

és a munkanap lerövidülését, ez a szám 6,4 lesz.

Egy 1906-ban Pétervárott végzett felmérés kimutatta, hogy az egyedülálló munkások 70 százaléka aludt „félágyon” (nappal az egyik, éjjel a másik ember aludt ugyanabban az ágyban), a családos munkások 43 százaléka bérelt ugyancsak egy ágyat, vagy egy sarkot a szobában — 1965 végén az egy városi emberre jutó lakóterület 9,9 négyzetméterre telt ki.

A kvalifikált és magasképzettségű munkások csoportja 2,5-szeresére nőtt, a szakképzetlen munkások száma 20-ad részére csökkent. A jelenlegi 5 éves terv pedig már kötelezően előírja a középiskola végzését is.

Más tartalmat nyert a „falusi”, „paraszti” kifejezés. A gépészt a falusi munkaerő egy részét felszabadította, így számuk ma már az összlakosságnak 23,5 százaléka!

Megvalósult a nemzetek, nemzetiségek egyenjogúsága, önkormányzati joga; a nők politikai és gazdasági emancipációja. (Ma a felsőfokú szak-képzéssel rendelkező szakemberek 52 százaléka nő.)

A NOSZP lerakta az alapjait egy minőségileg új demokracizmusnak, a dolgozó nép demokracizmusának. Az 1967 márciusában megválasz-

tott 2 millió helyi tanács-küldött közül 29,6 százaléka munkás, 31,29 százalék kolhozparaszt, 39,1 százalék értelmiségi.

TERMÉSZETESEN NINCS MEGÁLLÁS: a további fejlődés kulcsa a tervezés és gazdálkodás új rendszerének bevezetése. 1964 októberében az SZKP KB ülésén a gazdasági irányítás új elveit: a gazdasági módszerek szerepének erősítését, az önállóság, anyagi érdekesség körének kiszélesítését. Az irányelvek helyességét már az új rendszerre áttért vállalatok termelékenységének, anyag- és eszközkihasználásának javulása, a harmonikus érdekösszefonódás mutatja...

A tények, a gyakorlat bizonyítja, hogy csak a szocializmus képes megoldani az emberiség évszázados problémáit, biztosítani a humanizmust, a teremtő alkotás feltételeit. Az elkövetkező évek pedig minden kétséget kizáróan új győzelmeikkel igazolják ki a Nagy Október életigenlő eszméit.

Koroljov elvtárs az előadás plasztikussága, gazdag tényanyaga alapján kiválóan összegezte a Szovjetunió gazdasági fejlődésének lényeges tendenciáit, eredményeit — híven a tudományos ülésszak céljához, feladatához.

László Gyula

Szabó Kálmán elvtárs megnyitja a plenáris ülést, / mellette M. A. Koroljov professzor (Fotó: Száva)

Orosz nyelvi verseny a klubban

Október 24-én, a klubban zajlott le az MSZBT rendezésében az új formációjú orosz nyelvi verseny döntője. A mostani verseny rendezésében eltértek az előző évek gyakorlatától, amikor csak önként jelentkező hallgatók vettek részt a versenyben. Idén az egyetem összes orosz nyelvet tanuló hallgatója automatikusan résztvevője lett a nyelvi versenynek, és e

nagyszámú mezőnyből váltak ki a 24-i döntő résztvevői.

A döntőben a versenyzőknek különböző változatos feladatokon kellett túljutni. Írásbeli feladattal kezdődött, majd a társaság a más egyeteméről hívott zsűritagok előtt szóban folytatta a küzdelmet. Először saját szavakkal mondták el ismereteiket, gondolataikat a feltett kérdésekről, majd néhány magyar mondatot kellett azonnal for-

dítani, végül az utolsó fordulóban mindenki kapott egy képet, és el kellett mondania azzal kapcsolatos ismereteit. Igazi versenyhangulat uralkodott a teremben, mind a nézők, mind a zsűri és természetesen a versenyzők között, habár az első helyért nem folyt késhegyig menő harc. Az első helyezett Hajdók Lajos, harmadik évfolyam nemzetközi szakos hallgató lett, aki 265 pontot ért el, és ezzel főlényesen nyert. Első helyezése mögött komoly felkészülés, nagy tudás áll. Hajdók Lajos orosz tagozatú osztályba járt a középiskolában, és azóta is sokat foglalkozott az orosz nyelvvel, fejlesztette tudását. Teljesítményéért 10 napos jutalomutast tesz a Szovjetunióba. Az Expressz Utazási Iroda társasutazásán vesz részt a Moszkva—Leningrád—Moszkva vonalon, s az út alatt végignézi a Szovjetunióban a NOSZF 50. évfordulójának tiszteletére rendezett ünnepségeket. Kívánunk neki jó utazást, kellemes szórakozást!

Habár a nyelvi verseny elsősorban a nyelvigényes szakos főlényét mutatja (II. hely Andics Jenő, nemzetközi, III. évf., 177 ponttal, III. helyezett Udvarhelyi László, nemzetközi, II. évf., 170 pont, IV. helyezett Beilen János nemzetközi, III. évf., 162 ponttal), az új lebonyolítási rendszer mégis jó, mert aktivizálja az egyetem többi hallgatóit is, s mintegy kényszerítő erővel biztosítja a lehetőséget más szakosok kiugrására is. Nincs a más szakot végző hallgatóknak kisebbségi érzésük, hiszen el kell indulniuk. Az eredmény igazolta az új formát. A döntőbe jutott nem nyelvigényes szakos hallgatók nem egy nemzetközist és külkerest utasítottak maguk mögé.

L. P.

Igazalmas pillanatok: ki, mit hűz? — az orosz nyelvi vetélkedő döntőjében.

(Fotó: Kádár)

Leningrádi Napok

A IX. kerületi Úttörőház színháztermében a Leningrádi napok eseménysorozatának megnyitó ünnepi estjén egyetemünk több vonatkozásban is „érdekelt volt”: a megnyitó beszédét Barczán Endre elvtárs, nyelvi intézetünk oktatója, az MSZBT kerületi elnöke nyitotta meg. Az ünnepi műsorban fellépett egyetemünk

Irodalmi Szinpada: Rozsgyestvenszkij Rekviumját adták elő. A szovjet vendégeknak egyetemünk négy III. évfolyam nemzetközi szakos hallgatója: Berényi Judit, Fűrédí Judit, Gaál Magdolna és Várnai István tolmácsolta, akiknek áldozat-kész munkájukért külön köszönetet mondott a rendezőség.

Kölcsönös találkozások, eszmecserék — barátsági szerződés

Sztyepán Szergejevics Vasziljev professzor nem csupán a tudományos ülésszak egyik kedves vendége. Mint azt Szabó Kálmán elvtárs rektori megnyitójában is kiemelte, a moszkvai Plehanov Népgazdasági Intézet, a Szovjetunió legnagyobb közgazdasági főiskolájának tudományos rektorhelyettese azért érkezett a győztes proletárforradalom ünnepeinek kezdetén egyetemünkre, hogy aláírja a két intézmény sokszintű kapcsolatának további fejlesztését szolgáló barátsági szerződést.

Kifejezésre juttatva ezzel is a szovjet és a magyar szakemberek helyes felismerését, hogy az Október ihlette szocialista közgazdasági elméletek és gazdaságpolitikai gyakorlat fejlődésének egyik záloga — különösen ma, a mindkét országban megvalósítandó reform időszakában — a közgazdászok valamennyi nemzedékének minden eddiginél szorosabb együttműködése.

Milyen területeken lát lehetőségeket a közös munkára? —

kérdeztem Vasziljev elvtársat, aki csak példaként ragadta ki az önálló vállalati elszámolás rendszerének és a termelés megszervezésének tökéletesítését, a piacutatás és konjunktúra-politika kérdéseit, a társadalom belső változásait követő filozófiai-szociológiai kutatómunka kifejlesztését.

— Az illető szaktanszékek, kutatócsoportok közös monográfiákat, tudományos kiadványokat jelentethetnek meg vizsgálódásik eredményeiről — mondotta, majd hozzátette: Feltétlenül helyes lenne rendszeressé tenni: a professzorok, oktatók kölcsönös látogatásait használják fel arra, hogy a fiatal szakemberek, egyetemi hall-

gatók előtt számot adnak az illető szakterületen érvényesülő hazai közgazdasági gyakorlatról és saját kutatásairól.

Ma már világméretben érvényesül az a tendencia, hogy az egyes társadalmi, gazdasági, technikai kérdések jövő szakemberei, a különböző egyetemek, főiskolák diákjai között meggyorsultak és kiszélesedtek a kölcsönös találkozások, eszmecserék. Ennek szükségességét és hasznosságát el nem ismerni ostobaság lenne.

— Mit tud tanácsolni Vasziljev elvtárs a moszkvai és a budapesti közgazdászhallgatók együttműködésének előmozdítására?

A szovjet professzor válaszában kitért arra, hogy hallgatóik mennyire meg voltak elégedve a nyári termelési gyakorlatcserével. (Legyünk őszinték: ez még igen messze volt a tökéletes fogalmától, de első próbálkozásnak nem rossz!) Különösen jó, hogy ily módon már közvetlen személyes kapcsolatok is létrejöhetnek. Hogy mit kellene tennünk ezután? Biztosítani hallgatóink kölcsönös részvételét a diákköri és más tudományos konferenciákon; kialakítani az egyes speciális TDK-csoportok közötti együttműködést, mindenekelőtt személyes találkozások révén; s természetesen szükség van a termelési gyakorlatok körének bővítésére, programjának szakmailagbbá tételére. Vasziljev elvtárs egy teljesen új, eredeti ötletet is felvetett: — a két intézménynek meg kellene állapodnia arra vonatkozóan, hogy legjobb diákjaikat hosszabb-rövidebb időre kiküldik egymáshoz tanulmányok, kutatások folytatása végett! Egy ilyen gondolat realizálása — nézetem szerint — nagyszerű folyamatnak nyithatna utat és pl. az információ-csere le-

hetőségei egycsapásra kibővülnek. Érdemes az illetékeseknek elgondolkozniuk erről!

Nagyon érdekelt, hogy milyen benyomásokat szerzett Vasziljev elvtárs egyetemünkről, oktatási rendszerünkről, hallgatóink életéről. Nagy elismeréssel nyilatkozott például a könyvtárról, különösen a nagy befogadóképességű olvasóteremről, amely közvetlen eszköz a diákok ismereteinek, tudásanyagának szélesítésében és elmélyítésében. Ugyanakkor — nem is egészen alaptalanul — kritizálta azt, a jelenséget, hogy az amúgysem hosszú képzési idő alatt a diákok „mindenből egy keveset” kapnak, figyelmük és odaadásuk meglehetősen megosztott lesz, ahelyett, hogy kevesebb tárgyat oktathatnának intenzívebb formában, mindenekelőtt az oktató—hallgató viszonyának hatékonyabbá tételében. Hallgatóink életével, hangulatával, az egyetem egész vérkeringésével nagyon meg volt elégedve (a katalógus eltörésén zsörtölődött egy kicsit); a klub szombat esti programja egyenesen „lenyűgözte” — elsősorban azért, mert — mint bevallotta — az ő klubjukban nemigen tudna hajnali négyig szórakozni.

Aki jól ismeri a szovjet embereket, tudja, hogy soha nem bücsüznék jókívánságok nélkül. Sztyepán Szergejevics Vasziljev jókívánságai nagyon őszinték, egyszerű szavakkal is sokatmondóak: „Kíváncsi vagyok valamennyiüknek, jövőben szakembereknek, hogy megértették és megtalálták helyüket a szocialista Magyarországon gazdasági vérkeringésében és becsülettel lássák el feladataikat, hisz ezt várja az egész népgazdaság. Működjünk együtt mindannyiunk javára!”

Lipovecz Iván

OKTÓBER ÉS AZ IFJÚSÁG

A szovjet ifjúság a szocializmusért és kommunizmusért vívott harcban

Amikor a tél évszázaddal ezelőtti eseményekre emlékezünk, s mához szóló mondánivalójukat kutatjuk, tanulságos megtudni: hogyan látják feladataikat ma a bolsevik forradalmárok örökösei, a szovjet fiatalok. Az évforduló tiszteletére Leningrádban nemzetközi ifjúsági találkozót rendeztek Október és az ifjúság címmel. Itt hangzott el Szergej Pavlov elvtársnak, a Komszomol KB első titkárnak referátuma, melynek magyarul még meg nem jelent alábbi részletei tükrözik a szovjet ifjúság politikai állásfoglalását.

Ifjúságunk meggyőződése, hogy korunkban, a világ forradalmi átalakulásának korszakában nagy betűvel írt Ember, példaképpé szolgáló ember csak a forradalmár lehet, csak az, aki előmozdítja a társadalmi haladást, hozzájárul az emberiség felszabadításának nagy ügyéhez.

...Az út nem volt könnyű. Böven kijutott minden nemzedéknek a nehézségekből és nélkülözésből. Ifjúságunk mai nemzedéke előtt is sok nehéz és megoldatlan feladat áll. Ezekről teljesen nyíltan beszélünk, mert tudjuk, hogy rendelkezünk mindazzal, ami ezeknek a nehézségeknek a leküzdéséhez szükséges. Nyugodtan, eltökélten tekintünk előre. A szocializmus megadta és megadja a harcoknak az ügy igazának örömeit, a tudatát, az úttörés örömeit. A forradalmi eltökéltség ma is a fiatal, szovjet ember egyik alapvonása marad.

A szovjethatalom első éveiben a kommunista harcok az osztályharcban állt ki a nagy eszményekért. Ma, az új körülmények közepette, fel kell lépnie mindenképp szemben, ami zavarja, gátolja, visszatartja társadalmunk fejlődését a kommunizmus irányába. Ez a bürokratizmus, a pazar-

lás, a közömbösség, a nemtörődomség, az alkoholizmus, a nyárspolgári szűklátókörűség és a becsületlen életmód — valamennyi úgynevezett negatív jelenség. Túrelmetlenül szembe kell szállnia minden sötét, sekélyes, visszahúzó jelenséggel, nem tűrve a megtorpanást sem a gondolkodásban, sem környezetében — jellemében kell forradalmának lennie. Belső világa szép, finom és összetett.

...A fiataloknak az életre, munkára való felkészítésében, nevelésében fontos helyet foglal el a szovjet iskolarendszer.

A főiskolai Komszomol-szervezetek arra töreksznek, hogy fejlesszék a fiatalok érdeklődését az ismeretek, a tudományos alkotás iránt, tudományos diákköri pályázatokat írnak ki, elméleti konferenciákat, vitákat rendeznek, matematikai, fizikai és más olimpiákat bonyolítanak le az érettségizett fiatalok számára. A diákság tevékenyen részt vesz az ország gazdasági, kulturális és politikai életében.

...A szovjet ifjúsági szervezetek a barátság és együttműködés szálai fizik össze 1300 regionális nemzetközi és nemzeti ifjúsági szervezetet a világ több mint százhusz országából. Büszkék vagyunk arra, hogy a világ több mint nyolcvan országában vállalva harcolnak velünk a világ igazságos átalakításáért a testvéri ifjúsági szervezetek, köztük a szocialista országok, Franciaország, Olaszország, Chile, Argentína, India ifjúkommunistáinak hatalmas seregei, valamennyi ország és kontinens haladó és demokratikus ifjúsága.

Napainkban bármely fiatal állampolgári becsületének és elemi tisztességének próbaköve az Egyesült Államok Vietnammal szemben viselt piszkos háborújához, illetve a hős vietnami nép mellett a nemzetközi szolidaritási mozgalmához való viszony. A lenini Komszomol 23 millió tag-

ja, az egész szovjet ifjúság teljes szívvel, fenntartással nélkül vietnami testvéreink mellett áll. A vietnami testvéreinkkel való gyakorlati szolidaritás egyik eszköze a szovjet ifjúság által létrehozott szolidaritási alap.

A szovjet fiatalok, miközben elítélik a hódító, imperialista háborúkat, igazságosnak tartják és támogatják a népek háborúit az imperialista agresszió ellen, a nemzeti felszabadulásért.

...A Nagy Október felébrésztette az ifjúságot. Ma, Október félszázados jubileumának napjaiban újra meg újra meggyőződhetünk arról, mennyire elevenek, magasztosak és történelmileg megnyírt értékek az akkor meghirdetett eszmék az emberiség felszabadításáról évezredek rabsága alól.

A kommunista párt által vezetett szovjet nép forradalmi átalakító tevékenységének fő eredménye a szocializmus teljes és végleges győzelme a Szovjetunióban. A szovjet emberek hősi munkájukkal országunkat a szocializmus bevezetésére erődjévé változtatták. Az új társadalmi rendszer megteremtése, gazdasági és védelmi erejének állandó növelése egyik döntő feltétele a nemzetközi erőviszonyok további eltolódásának, s erősíti a szocialista forradalom világméretű győzelmének feltételeit.

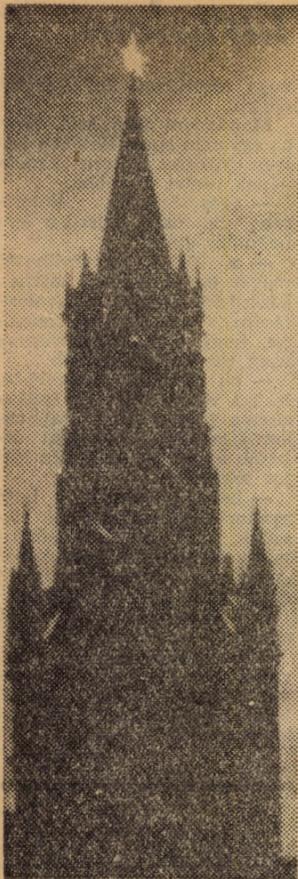
Oktatási rend

November 4-én az oktatás — függetlenül a munkanapok felszerelésétől —, a nappali, esti és levelező tagozaton egyaránt a szombati órarend szerint lesz.

November 5-én rektori szünet az eredetileg november 6-ára engedélyezett rektori szünet helyett.

November 6. és 7. munkaszüneti napok.

November 8. — a korábbi rektori utasítás szerint — ugyancsak rektori szünet.

Matematikai módszerek alkalmazása a történettudományban

A Szovjetunió Tudományos Akadémiájának megnevezésére egy delegáció tagjaként dr. Pach Zsigmond Pál egyetemi tanár a Szovjetunióban járt. Erről a tavaszi látogatásról érdeklődtünk Pach elvtársnál.

— Ezt a két hetet Moszkvában és Novoszibirszkben töltöttem. Moszkvában alkalmam volt több megbeszélést folytatni a Szovjetunió Tudományos Akadémiája történelmi osztagjának munkatársaival. E beszélgetéseken főleg az a kérdés merült fel, hogyan lehet hatékonyabbá tenni a szocialista országok történelmi tevékenységét, nemzetközi fórumokon. Felvetődött egy közös, szovjet—magyar történelmi bizottság létesítésének terve is. Előadást tartottam a moszkvai Történettudományi Intézet tudományos tanácsa előtt a földesúri árukereskedelem és áruterelés kibontakozásáról a XVI. században, a magyar fejlődési utat igyekezve egybevetni a korabeli nyugat- és kelet-európai fejlődés más variánsaival. A marxista összehasonlító módszer alkalmazása élénk érdeklődésre talált a szovjet tör-

ténészek körében, amint ezt többek közt Nyecscina és Szakcskin akadémikus, Porsnyev professzor és mások hozzászólásai mutatták.

Érdekes szakmai és elvi megbeszélésekre került sor az 1848-as forradalom problematikája tekintetében is, amelynek értékelése, mint ismeretes az utóbbi időben újabb világot váltott ki a hazai és a szomszédos baráti országok történettudományában. A megbeszélésen részt vevő szovjet történészek értékes megjegyzésekkel támasztották alá az eddigi marxista értékelés alapvetően helyes voltát — rámutatva egyben a kutatás és elemzés nem egy további tennivalójára.

Kitűnő programban volt részem Novoszibirszkben, az akadémiai városban is. Bizonyos mértékben meglepetés volt számomra, hogy itt, a matematikai és műszaki tudományok fellegettségében fejlődő, és máris fontos eredményeket produkáló történelmi kutatásokkal is találkozom. A különböző matematikai és természettudományi intézmények mellett létrehozták No-

voszibirszkben a „humán kutatások intézetét” is, amelyen belül történelmi osztály működik. A történelmi kutatások két fő területre irányulnak: egyrészt Szibéria történetének ökötetes összefoglaló kidolgozásán munkálkodik a történészek nagy kollektívája. A mű végleges kiadására a következő években kerül sor.

A történelmi kutatások másfelől a matematikai módszerek alkalmazására irányulnak a történettudomány területén. Itt újszerű módszerekről van szó, amelyek kidolgozása és alkalmazása az utóbbi évtizedben indult meg, illetőleg haladt előre. A munkálatok vezetője, Usztyinov professzor, akinek nevét a maja nyelv emlékeinek megfajtése tette világszerte ismertté. Usztyinov professzor és munkatársai dolgozták ki a számítógépek alkalmazásának metodikáját a tömeges történelmi források feldolgozására. A kidolgozott módszer alapján már jó néhány történelmi téma feldolgozása komolyan előrehaladt.

Ugyanezt a módszert persze nemcsak történelmi témák kidolgozására használják fel, hanem olyan témákat is vizsgálják, mint az ifjúság viszonya a Komszomolhoz, vagy mint az olvasóközönség véleménye a sajtóról.

A kvantitatív módszerek, számítógépek alkalmazása a történettudományban nagymértékben megnövelt, kiterjeszti ismereteink körét, kitérít a történelmi megismerés lehetőségeit; ez azonban csak akkor hoz igazán gyümölcsöző eredményeket, ha a marxista történelmi elmélet talaján kerül alkalmazásra — hangsúlyozták szovjet kollégáim.

K. J.

Tiltakozás a görög terror ellen

A budapesti Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Tanácsa és valamennyi oktatója tiltakozik az üldözések, az önkényes letartóztatások és deportálások ellen, amelyeket az 1967. április 21-én hatalomra jutott katonai junta folytat Görögországban.

Az Egyetem tanszemélyeinek szolidaritását fejezi ki a katonai diktatúra áldozatait iránt, akik börtönökben és koncentrációs táborokban sanyalódnak. Megdöbbenéssel értesültünk arról, hogy a letartóztatott, deportált, és haditörvényszéki eljárással fenyegetett értelmiségiek között van Ilias Iliou és Stavros Iliopoulos, közzgazdász képviselők, az EDA vezetőségi tagjai, Andreasz Papanreou közzgazdász professzor, volt miniszter, a Centrum Unio képviselője, Lefterisz Voucasz, közzgazdász és publicista, Emiliosz Zahareasz közzgazdász és sokan mások.

A budapesti Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem professzora és oktatói kara követeli önkényesen letartóztatott görög kollégáinak szabadonbocsátását, az elnyomás megszüntetését Görögországban, a jog és a görög nép szabadságának helyreállítását.

Egyetemünk Tanácsa és tanárai mi tanár, és dr. Bati László, egyetemi docens nyújtották át a Görög Királyság budapesti nagykövetségénél.

Egyetemista munkásörök

Róth János negyedéves külkereskedelmi szakos hallgató vigyáz, biztosítja a járműveket, míg a többiek harsogó feladatot hajtanak végre.

Egyetemünkön szép számú hallgatót és oktatót, akik napi munkájuk, hivatásuk gyakorlása mellett a tíz éve létrehozott fontos védelmi funkciót betöltő társadalmi fegyveres testület, a munkásörök kötelekben is tevékenykednek. S ez nem kis erőt, fáradságot jelent, hiszen míg más a napi munka, tanulás után fáradtan hazatér, vagy a hét végétől a hétvégén, szórakozással tölti, őket gyakran más program várja: magukra öltik szürke egyenruhájukat és foglalkozásokra, gyakorlatokra indulnak.

A már esküt tett munkásörökön kívül vannak közöttük előképzősök is, akik most ismerkednek az alapképzés keretében elsajátítandó tudnivalókkal. Őket látogattuk meg egyik foglalkozásukon, ahol vállalatok, üzemek előképzőseivel együtt gyakorolták az alaki és a harcoképzés elemeit.

— kurtán —

Kiváló Ifjúsági Klub lettünk

A napokban kaptam meg a Kultúrosztály a KISZ KB levélét, amelyben értesítették, hogy egyetemünk klubja megkapta a Kiváló Ifjúsági Klub címet. Sugár Zsuzsa elvtársnőt kerestük meg, a KISZ KB illetékes osztályán, hogy beszéljen nekünk a pályázat előzményeiről, s hogy milyen szempontok indokolták a cím odaítélését.

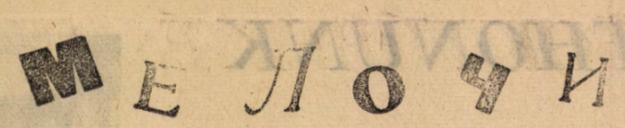
Sugár elvtársnő elmondta, hogy múlt év októberében 741 klub nevezett a pályázatra.

Ebből az illetékes megyék, illetve Budapestben a kerületek bizottságai 97-et javasoltak a kiváló címre. Végül is a KISZ KB operatív bizottsága 68 ifjúsági klubnak ítélte oda a címet. Elsősorban a helyi adottságokat vették figyelembe. — Természetes is, hogy egy Szabolcs megyei kis tanyai klub sokkal mostohább körülmények között működik, mint egy pesti egyetemi klub, mind anyagi vonatkozásban, mind pedig tömegbá-

zisát tekintve — mondta Sugár elvtársnő. Ilyen tényezőket figyelembe véve, valamint az egy évre visszamenőleg a program tanulmányozásával, és személyes megfigyelők tapasztalatai alapján ítéltük oda a díjakat. Ami a dolog anyagi részét illeti, 195 ezer forint került szétosztásra, a legjobb 16 között. Mintegy fele-fele arányban vették meg a budapesti klubok között az ünnepélyes díjkiosztásra november 1-én került sor.

—cserey—

Hat hetet töltöttünk együtt a Plehanov főiskola diákjaival. Tíz lány és nyolc fiú — valamennyien közzgazdász hallgatók, Komszomolisták. A fiúk már mind letöltötték a katonaidőt, idősebbek, így egy kivétellel párttagok is. Különböző szakos hallgatói: van köztük belkeres és iparos, tervmatematikus és általános szakos; és olyan, nálunk ismeretlen szakokról is voltak néhányan, mint pl. anyagi-műszaki ellátás szak, munkagazdaságtan szak stb. Vologya a társaság játékmestere, s egyben kiváló gyakorlati érzékű közzgazdászjelölt, kint a mi fáradhatatlan kalauzunk, aki kicsit el is fáradt, mire ők jöttek hozzánk. Rita, a „komoly lány”, tanulmányi felelős a Komszomolban, s ebből következően állandóan a fiúkat neveli. Toljáról lerí a megfontolt, okos szervező, ő érdeklődött leginkább az elméleti kérdések iránt, s „hobbyja” a politika. Zina szobalógusnak készül, a matematikai módszerek szociológiai alkalmazása érdekli, és emellett költő; József Attilát is olvas, és decemberben jelennek meg versei a leningrádi Znamjában. Folytathatnám a sort, bemutatnám Natasát, Nagyát, Gálját, Tányát, a két Szerjószt — de beszéljünk inkább valamennyiükről.

5. Diákok egymásközt

kívül elkezdtem politikai kérdésekről beszélgetni, hamarosan egész polkör kerekedett ki a dologból. Tájékozottságuk rosszabb, mint a mi hallgatóinké — főleg, ha figyelembe vesszük, hogy Komszomolvezetők voltak valamennyien, bár tanulmányi szempontból szedték össze a csoportot —, így nemzetközi, külpolitikai kérdésekben is tudtuk nekik újat mondani.

Mivel vannak még előítéletek a Szovjetunióval kapcsolatban, rosszat is hallottunk a kinti „Agitpunktokról”, természetesen arra voltunk kíváncsiak: mennyire van meg a mai szovjet fiatalokban — legalábbis azokban, akikkel mi találkoztunk — az igény a kritikára, az önálló véleményalkotásra, és mennyiben van meg még gondolkodásukban a sematizmus, a leegyszerűsítés, mennyire reális a képük a „külvilágról” stb.

Azt hiszem, hogy ma sokkal jobb a helyzet ezen a téren, mint akárcsak néhány évvel ezelőtt. Mindenekelőtt a helyi, kis kérdésekben nagyon is „politizálnak” szovjet diáktársaink. A Komszomol-szervezetnek komoly lehetőségei vannak, beleszólnak a tantervbe (ezért érdeklődött Tolja a mi tantervünk iránt), megvethozhatnak egy kizárást stb. Legutóbb például az SZKP Története tanszékével támadt vitája a vezetőségnek, mert túl soknak találták a lexikális történelmi anyagot, és az oktatási módszerrel, szemlélettel sem értettek mindenben egyet. A nagy politikán, az országos kérdéseken, nemzetközi problémákon már kevesebben gondolkoznak így el. Akikkel beszélgettem, azt mondták, hogy vannak, akik mindent gondolkodás nélkül elfogadnak, néhányan pedig könnyösen elfordulnak a politikai kérdésektől. Szerencsére mi nem ilyenekkel, hanem kritikusan gondolkodó fiat-

lokkal akadtunk össze. Látják, hogy mennyi manapság az átértékelt, való, idegenkednek a dogmatizmustól, a klasszikusoknak csupán citalásától, bírálják a rossz újságcikkeket...

De ez az önálló gondolkodás, és a kritika éppen azért örvendetes, mert olyan, amivel nálunk ritkán találkozunk az ember. Belülről jön. Nem a külső szemlélő, hanem a felelős részvevő alkotó kritikáját éreznünk náluk, a kritika sohasem szakad el az aktív tevékenységtől.

Ez nyilvánult meg akkor is, amikor nálunk jártak. A Szovjetunióban járó magyarok sokat bírálnak: szegényesek az üzletek, nincs jól megszervezve az idegenforgalom, rosszul állóztok az emberek, nagy a bürokrácia — mondják. Pestről nézve, ebben van igazság, mégis dühöng ilyenkor az ember. Dühöng, mert a kispolgári fitymálás, a hideg külső szemlélet mondatja ezt, hiszen aki magának érzi a Szovjetunió gondjait, annak azért elsősorban az eredményeket, a megtett utat kell látnia. Ők, amikor nálunk jártak, persze tettek kritikus megjegyzéseket. De ezekből mindig érezte az ember, hogy a közös gondok tudata mondatja velük.

Az idegenforgalom kibontakozásával sokszor idézik lapjaink külföldi turisták véleményét. Ezek a külföldiek persze jobbakra nyugatiak, akik kedvesen vállonvergetnek minket, majd közlik, hogy nem elég számukra a pénz-költési lehetőség, és ami van, azt is több nyelven kellene propagálni. A nálunk járó szovjet vendégeket ha meg is szólaltatjuk, csak dicséret szavakat frunk le tőlük —, ami ugyan valószínűleg őszinte és szívből jön. De leírva mégis protokollárisnak hat. Szovjet diáktársaink nagyszerűen érezték magukat nálunk, na-

gyon tetszett nekik Pest, Pécs, a Balaton, rengeteg érdekességet, újat láttak. — Tudva, hogy majd írnom kell rólok a Közzgazdászban —, azt kérdeztem meg tőlük sorban: mi nem tetszett nálunk.

Azt hittem, különféle érdekes válaszokat fogok kapni, amelyekből egy színes cikk telik ki. Nem így történt. Nem beszéltek össze, mindegyiküket kicsit meglepte a kérdés, de valamennyien valamilyen formában ugyanazt mondták.

Úgy érzik, hogy hűvösek, zárkóztak, befelé fordultak nálunk az emberek. S amikor megkérdeztem, hogyan vették ezt észre néhány nap alatt, azt mondták: ők a maguk közvetlenségével, nyíltságával, természetességével annyira kirínak itt a többiek közül.

Valóban: más emberek. A kollektív ember kialakulása terén nagyon messze előtűntek nálunk, ez biztos. Szórták ezt azzal magyarázni, hogy náluk nem volt olyan polgári fejlődés, mint nyugaton, így a polgári személyiség kifejlődése is elmaradt — ezért az emberek nyíltsága, közvetlensége. Van ebben igazság biztosan. De az alapvető mégsem ez. A forradalmat az élcspat, a bolshevik párt vívta meg a tömegek élén, ötven évvel ezelőtt, de a nép egyrésze inkább csak külső szemlélője volt az eseményeknek. Az intervenció visszaverése, a fehérek leverése, az újjáépítés, az iparosítás, a honvédó háború azonban — mindez már egy nép közös tette, egy nép, amely megtanulta alakítani saját sorsát —, s ez kollektívává kovácsolta a szovjet népet.

★

Azt hiszem, elég. Apróságot ígértem, aztán néha mást is írtam. De ez talán nem baj: amikor a Nyugatban elváltunk új ismerőseinktől, azt bántuk leginkább, hogy a hat hét alatt épp ezekre a nem apró dolgokra maradt kevés időnk. De amit talán senki se várt: a címek cseréjéből ezúttal levelezések is lettek: jönnek, mennek a levelek, pótoljuk az elmulasztottakat...

Bauer Tamás

Gyakorlat teszi a jó munkásört is!

Vége a foglalkozásnak — indulás haza! (Foto: Száva Lajos)

Öt nyelven...

Október 26-án, esütőrtökön délután fél háromkor a klubban leálltak a flipperautomaták, és telt ház előtt kezdett vette az „Öt nyelven” című műsor. Az idei „kis Babel” rangját emelte — mint ezt dr. Suara Róbert tanszékvezető egyetemi tanár megnyitó szavai is hangsúlyozták —, hogy része volt a forradalom 50. évfordulója alkalmából rendezett ünnepsorozatnak.

A rögtönzött színpadon az orosz, a német, spanyol, francia és az angol nyelvi kör tagjai váltották egymást. Igaz, a spanyol műsor mindössze egyetlen versből állt, és az sem aratott nagy közönségsikeret. Nyelvi szempontból és változatosságát tekintve a francia nyelvi műsor nyújtotta a legtöbbet, többek között: egy cikkrészletet, és egy verset hallhattunk szép kiejtéssel. Az orosz nyelvi kör felőrájának legértékesebb része feltétlenül Roszgyesztvenszkij: Requiemje volt. (Sikerét még a gyengén sikerült aláfestő zene sem halványította.) A német műsorban, ami a nyelvet illeti, a Zweig elbeszélés volt a legjobb; az angol kör ezúttal nem tett ki magáért.

A műsorban ezúttal is akadnak kisebb-nagyobb zökkenők,

bakik (ami nem súlyos dolog), voltak félresikerült ötletek. Szimonov: Várj rám című skatnaversét például egy kislány szavalta...

Van azonban egy dolog, amely megalapozottabb kétélyeket is támaszthat az emberben: nem mond-e ellent a célkitűzésnek például, hogy azok, akik németül tudnak, angolul, franciául vagy spanyolul nem, végighallgassák a másik három nyelvi kör irodalmi műsorát? Feltételezzük, hogy oroszul minden jelenlévő tudott valamit. Egy ilyen látványos, több nyelvű est általában megelőző felkészüléssel párosul, ez nem titok. S ha majd a nyelvi körök jobbak lesznek, több élet lesz bennük, akkor az „Öt nyelven” produkció valóban látványos és logikus betetőzés lesz a nyelvi stúdiumoknak.

— ti —

KÖZLEMÉNY

Az ünnepi tudományos ülés szak részletes eseményleírásunk legközelebbi, 6 oldalas számában közöljük. — Szerk.

A „Közgazdász” legutóbbi számában két rövidke írást követtem el, „morzsák” címszó alatt. Az egyiket, amelyikről most szó lesz, újra idézném, a rend kedvéért:

„Idegenforgalom, ó!
Az idegenforgalom növekedésével nem nő párhuzamosan a nyelvtudásunk. Az egyik barátom meséli, hogy a makkos-hotyka körzeti fmsz halász-csárdájának kirakatában a következő táblát láttam: MAN SPRICHT. DEUTSCH. ON PARLE FRANCAIS, PARLO ITALIANO, NO SMOKING.” Eddig a történet. És most már bevallhatom őszintén, hogy ezt a kis írást viccnek szántam, amolyan viccecskének – szellemeskedni akartam. Ez irányú erőfeszítésem nem koronázta maradéktalan siker. Erre abból következtetek, hogy több ismerős és ismeretlen kollégám állított meg a folyosón, könyvtárban, mellékhelyiségben, azonnali magyarázatot követelve. Vagyis: hol a vicc? Ahol nyelvi nehézségek voltak, ott közös erővel megfejtettük a mondatokat, és az illető sugárzó arccal távozott. De volt, akinek arca ezután sem sugárzott, sőt fenyegetően komorra vált. S vészjósló tekintetük újra kérdezte: hol a vicc? Hová tetted? Ekkor gyöngyöző homlokkal próbáltam megvilágítani, hogy a vicc a NO SMOKING és a megelőző három mondat antagonisztikus ellentmondásában rejlik. Ez az ellentmondás hat az agysejtekre, rángatni kezdi a nevető-

izmokat, s ez együtt egészséges kacajban nyilvánul meg. Haha-ha...

De ezek a megatalkodottak ekkor sem nevettek. Az egyik azt mondta, hogy ő elvből nem nevet, mert szerinte Makkoshotyka a falut szimbolizálja, s így a történet indirekt támadás a dolgozó parasztság ellen. Ráadásul pont most, amikor konszolidálódik a szövetkezeti mozgalom. Ezt nem tudtam megcáfolni. A másik azt mondta, hogy a vicc jó, csak nem kell a végére a NO SMOKING. A harmadik pedig azt, hogy ha mindenáron akarok valamit a végére írni, akkor írjam azt, hogy II. Leibeigenschaft – azon többen röhögnek.

Erveik súlya alatt megtörttem. Egy félreeső zúgban, ahol senki se látott, újra elolvastam ezt a fércművet, tiszszor, hússzor, százszor, és egyre jobban rádöbbentem bűnös mivoltomra. Ez a vicc gyenge és profán, ezenkívül támadja a békés országépítő munkát, valamint ellene van az általános és teljes leszerelés eszméjének is. S mindezt én követtem el, én! Erezttem, hogy ezt a foltot már senki sem moshatja le rólam. Írtam egy levelet az érdekvédelmi csoportnak, miszerint tárgytalan a jövő heti szénlapátolásom, s emelt fővel vettem az irányt a Duna felé. A Szabadság-híd pesti hídfőjére másztam föl, hogy másodpercek múlva, onnan levetve magam, a sirályok martaléka legyek. Már éppen a közepén

járhattam, amikor egy jellegzetes közzgazdász röhej harsant fel alattam. Lenéztek, s mit látok: egy ifjú a Közzgazdász legfrissebb számát nyújtja át barátjának, s cikkemre mutatva (jól láttam onnan is), gurgulázva kérdi. „Olvastad ezt a marhaságot?” „Marhaság! – meg voltam mentve. Marhaság! Eppen ezt akartam.”

— Jó —

Az utóbbi napok számomra egy kínzó gondolat jegyében teltek el. Valami kényszerképzet kísértett reggeltől késő estig, vízióim újból és újból gondolkodásra készítettek. Most végre eljutottam odáig, hogy kétségeimtől megszabaduljak, illetve, ne csak engem gyötörjenek a problémák. Szócsöve vagyok egy nagy esz-

mének, amely bármely más emberben is felmerülhetett volna – tehát ne engem szidjanak – én csak parancsot teljesítek, küldetést, amely a közzgazdászok javát (vagy kárát) szolgálja. Igazság hozatalára a nagy számok törvénye hivatott, amely hallgatónk népes táborán alapszik...

Közzgazdász... a szó csak számunkra idezi fel valami reális foglalkozás képét, másoknak nem. (Gondolok például arra az interjúra, amikor az utcán megszólított embereknek a Közzgazdász munkatársai ilyen kérdéseket tettek fel: „Mit ért közzgazdász alatt? Kik azok a közzgazdászok?” A válaszok effélék voltak: irodai alkalmazott, mezőgazdasági szakember. Volt olyan jól tájékozott nő is, aki már járt a közzgazdasági egyetem „kupolájában” stb.)

Bár az új mechanizmus sejteti, hogy azt közzgazdászok csinálják, ez a szereplés nem lehet elég számunkra. Robbantani kell, forradalmasítani kell az egész közvéleményt. Popularizálni kell magunkat... és itt jött Ő, az abszolút szellem, amely önmagától elidegenedve így szól bennem, halkan susogva:

„A népszerűsítés alapja a sport! Tudod, Te véges ember, milyen egyetem az amerikai Indianapolis, Santa Clara – ugye, hogy nem? De úszóikról már hallottál? Ugye? Ússzál te is, és olyan híres leszel, mint ők!”

Kézzelfoghatóvá vált számomra a gondolat, amely új korszak hajnalát jelenti a magam nemében – építsünk uszodát!

És most, komolyra fordítva a szót: Miért ne?! Miért ne járjunk olyan úton, amelyre még nem lépett senki?! Az uszomedence megépítésére van is javaslatom, bár építészeti tekintetben dilettáns vagyok:

A pince, amely egy kihasználatlan kapacitás, tökéletesen megfelelné az igényeknek. A medencét az egyetem alatti

nagy térségben fel lehetne építeni.

Mondanom sem kell, hogy az egyetem sporttérletében milyen gyökeres változások mennének végbe. Továbbá:

— egészségesebb, életerősebb, vidámabb, frissebb lenne diákságunk,

— a KISZ aktivizálhatná magát egy igazán hasznos, közérdekű feladat megvalósítására, s nem azon polemizálna, hogy a KISZ szervezet-e vagy tömegszervezet stb....

— ha mindenki szívvel-lélekkel venne részt az építkezésben (csak napi 1 óra), akkor a rekord rekordját lehetne felállítani az építés idejét tekintve,

— bebizonyítanánk, hogy gyakorlatias szakemberek leszünk, akik „ésszerű” feladatok megvalósítása érdekében „megfogják a munka végét”, és csodákat tudnak művelni.

— az ország legkomplettebb egyeteme lenne a Közzgaz.

Minden adottságunk megvan ahhoz, hogy e merész tervet megvalósítsuk. Itt az idő, hogy megmutassuk oroszánkörmeinket!

— hm —

MORZSA

Nyáron egy francia csoportot vezettem szűkebb hazámban, Borsodban. A csoport egyik lelkes tagja elhatározta, hogy feljegyez minden helyiséget, amelyen autóbuzunkkal áthaladunk. Megmagyaráztuk neki, hogy figyelje a községek előtti táblát, ott mi lassítunk, és felírhatja a falu nevét. Ment is ez jó darabig, míg pár óra múlva kétségbeesetten meg nem jelenik, s noteszát mutatva, bizonyítja, hogy a megyében már a negyedik község viseli a „Lassan” nevet, s nem érti, hogy mi, magyarok, hogy nem tévesztjük őket össze...

— Jó —

Újítási javaslat

Az alábbi alázatos és tiszteltetettel újítási javaslatot fordulok a tisztelt Rektori Hivatalhoz:

Mint az önök előtt is közismert, a mi egyetemünkön is vannak olyan helyiségek, ahová mindkét, míg vannak olyanok, ahová csak az egyik nem képviselői tehetik be a lábukat. Régebben az ilyen helyiségek bejáratán tábla jelezte a beljebb található mechanizmusok célját, valamint azt, hogy férfiak, avagy hölgyek használhatják azokat.

Ezen táblák – valószínűleg takarékosági okokból (melyeket szívből üdvözlünk) – az utóbbi időben gyakorlatilag eltűntek helyükről.

A takarékosági intézkedéseket – szerény véleményem szerint – nem végezték

kellő körültekintéssel. Így történtik meg azután, hogy a delikvensek gyakorta nem a számukra kijelölt helyekre lépnek be, avagy kénytelenek bevárni az ezen helyiségekből kilépőket, hogy ezek nemét a magukéval összevetve végül is helyesen cselekedhessenek. E várakozás mint azt önök is érzik, elvonja őket a szorgalmas tanulástól, a tudományos tevékenységtől, hogy más káros jelenségekről ne is beszéljünk.

Ezért az alábbi javaslatokat terjesztem önök elé, lemondva az egyébként tetemes jutalmakról:

1. A fentebb említett helyiségek párosan fordulnak elő. Legalább az egyikre tegyenek a jövőben táblát. A formális logika szabályait alkal-

mazva így a másikat nem képviselői is eljuttatni nekik megfelelő létesítményhez.

2. Egyezményes megállapodással a páros számú helyiségekbe a férfiak, a páratlanokba a hölgyek járjanak (lehet fordítva is).

3. Tegyük úgyan mindkét ajtóra táblát, de 4–4,50 méter magasba.

Ez utóbbit csak nagy lelkiismeretfurdalások közepette teszem javaslatom közé, hiszen egyesek igen tartalmas és bőséges táblagyűjteménye így csak nagy nehézségek árán fog a jövőben gyarapodni.

(Bár ismerve a közzgazdász hallgatók leleményét és páratlan akaraterejét, leküzdik ők ezt az akadályt is.)

Maradtam tiszteltetel.

— ki —

Svájci konferencia

Az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága egyhetes tudományos konferenciát tartott Genfben a tagországok kormányfőtanácsosai számára „A technikai haladás, mint a gazdasági növekedés fő tényezője, elősegítésének eszközei és politikája” c. témából. A kon-

ferencián négytagú magyar küldöttség vett részt, amelynek vezetője dr. Nyilas József, Világgazdasági tanszékünk vezetője volt. Tagjai között volt egyetemünkről dr. Hoós János, a Népgazdaság tervezése tanszék adjunktusa is. A konferencia teljes anyaga publikálásra kerül.

A MI OTTHONUNK

Az iskola második otthonunk – ezt súlykolták, verték a fejünkbe kisiskolás korunkban, bár akkor még sajna nem voltunk eléggé fogékonyak e magasztos eszme iránt. Most már viszont bátran vallhatjuk: eleget teszünk e nagyszerű gondolatnak.

Mert úgyebár: nem tudsz este ágyadban elaludni? Nem jön álom a szemedre? Nem baj. Kialhatod magad az egyetemen is. Jó meleg van már, a néma csendben monoton duruzsol az előadó hangja, kell ennél szebb?

Vagy a Matróz Csárda borától és áraitól akarsz csuklani? Miért ne!

S mi van, ha felébreds? Lemész a menzára, ha délben már gyomrodig hatol a brutális csemetés. Megjegyzem, itt is igyekeznek már a kedvedben járni, hiszen 9 és 10 között újabb nem is szoktak csemeténi. Na és a menza. A társasélet teteje. Igaz, sokan vannak, megelőznek a sorban, rugdosnak. Oda se neki! Vidáman kötsz új ismeretségeket, szellemes megjegyzéseket sütsz el az ételekre, közben majd elcsurog a nyálad. Aztán eszel, falsz. Minden esetre ne feledkezz meg arról a kis éhes macskáról, amelyik ott szökdecsel az asztalok, székek között és majd a frász tör ki, ha albérlőkkel teli szőrös oldalát lábadohoz dörgöli.

Ebéd után tespedt porhüvelyed kényelmesen felballag a második emeletre. Arra gondolsz, hogy talán összefutsz kis barátoddal, vagy udvarloddal, tehát megfésülködös, manikűrözöl, közben azon medítálsz, mit tegyél. Hazamenj? Minek? Lehet, hogy befognak valami munkára.

Megragadod cökmökodat, hónod alá veszed felvágatlan jegyzeteid, a tudományos megjelenés e nélkülözhetetlen kellékeit, és arra gondolván, hogy jól jön egy kis „pofavíz”, 10 perces késéssel, nagy keservesen leballagsz az előadóba. Hatalmasat nyögsz, mikor leülsz, de ez nem hallatszik, mert elnyeli a szék recsenése. Ülsz, bámulsz, figyeled szomszédod keresztretjvénnyét. Símogat a meleg, érzed, elernyed gyarító tested. Halk hangfoszlányok szűrődnek füledbe, de már nem érik el tudatod. A langyos levegő kellemesen cirógatja homloköd, arcod, kezéd. S kis idő múlva izmaid utolsó önkéntelen mozdulatával fűzetred ejted megviselt kobakod.

Halász György és Száva Lajos riportja

Azóta már fűtik az egyetemet

Hétvégi tobzódás

Sűgök neked valamit

Cicalábak a menzán

8 óra alvás, 8 óra pihenés...

GYEREKKOCSI

...és aki mögötte áll

Unokatestvérem

nyáron végzett az iparszakon és augusztusban szülte meg kislányát. Furcsán, egyszerűen, talán kissé sután is hangzik ez a mondat. Nem könnyű röviden, tömören, lényegretőően felvillantani azt a rengeteg gondot, nehézséget, amit ez önmagában jelent. Próbáljuk magunk elé képzelni: orvos-tanulmányozó férj, végzős közgazdász feleség, nehéz államvizsgák előtt. Na és persze a gyerek. Miért vállalták akkor? Ne legyünk álszemérmesek: tulajdonképpen nem is akarták, vagy ha úgy tesszük, nem is gondolták rá. Aztán megjött váratlan módon, hivatalosan s amikor már jelezte érkezését, nem gondoltak arra, hogy elvegyék ezt a parányi életet. Tisztában voltak azzal is, hogy a jó tanulmányi eredmény ellenére nehezebb lesz állást szerezni. Voltak olyanok, — a rosszmájúkról nem is beszélve — akik meggondolatlanok tartották őket, felelőtlennek, hogy ilyen körülmények között vállalják, helyesebben próbálják vállalni a kicsit. Mindenesetre érdemes elgondolkozni azon, hogy vajon kisebb felelősséggel és kockázattal jár-e az utólagos nem-akarás?

A mi korosztályunkban, kor egy fiatal nőben még nincs meg az a fizikai és lelki erő, hogy akár egyedül, dacolva mindennel, nevelje fel gyermekét, nagyobb jelentőséggel bír a valakihez való tartozás, a házasság, a család. Múlt félévben, amikor a házasságot megemlékeztem, megírtam, (másokat is) hogy a házasságban élő hallgatók részaránya egyetemünkön 4 százalékos, s a felsőbb évfolyamokon meghaladja a 7 százalékot is. Akkor két lényeges dolog került előtérbe: a lakás-probléma, mint a legégetőbb kérdés, valamint az ösztöndíj-rendszer azon fogyatékossága, hogy a házas diák továbbra is szülei átlagkeresete szerint jut szociális támogatáshoz, még akkor is, ha a szülők alig segítik.

Természetesen jóval kevesebben vannak, akik az egyetem mellett vállalják a gyermeküket is. Sokszor nehéz megtudni, kik azok, mert legtöbb esetben helytelenül értelmeztett szerénységéből, a fiatal szülők általában jellemző komoly megfontoltságból nem beszélnek problémáikról, nem teszik kirakatba gondolataikat.

Nézzünk egy példát. Komoly szorgalmas fiú, nyáron született kislánya. Előre kell bocsátani, hogy a lakást szerencsére már a kezdet kezdetén megtudták odánai a szülőknél. A termelési gyakorlat mellett végigdolgozta az egész nyarat, hogy minél kényelmesebb otthonot teremtsenek a kicsi számára. Felesége már dolgozó

nő — nemsokára kapja a gyermekgondozási segélyt is. O a megnövekedett gondok közepette is jól tette le vizsgáit: népköztársasági ösztöndíjat kapott. Otthon hozzájárulnak a háztartás költségeihez, marad végül havi 800 Ft-juk. Mosolyogva említi meg, hogy felesége a fizetése mellett százegynéhány forint családi pótlékot kap — utána. Nos, ebből a 800 forintból oldja meg a menzát, közlekedést, ebből fedezik a baba kiadásait, szóakozást, mindent. Büszkén sorolja, hogy az elmúlt három hónap alatt mi mindent vettek, ruházkodtak, még félre is tudtak tenni valamiképp. A népköztársasági ösztöndíjnak — az erkölcsi megismerésén kívül — nem örül különösebben. Eddig is jó tanuló volt, a legrosszabb kategóriába tartozott, tehát magas szociális juttatást kapott. A rendkívüli segélyekkel együtt átlagos havi „jövendelmé” elérte a jelenlegi szintet. Nemmel felel, amikor megkérdelem, hogy kért-e már szociális segélyt. Úgy tudja, hogy az, aki népköztársasági ösztöndíjat élvez, nem részesülhet segélyben. Különbösen is, kényelmetlen, mit szólnának mások, ha pont ő, a népköztársaságis kérne segélyt.

Beszélgünk a gyerekeről. Vidám, büszke, boldog, a legteljesebb mértékig elégedett életével. Persze ő sem táncolt örömeiben, amikor megtudta, hogy apa lesz, de úgy volt, hogy ez az egy gyerekük lehet. Nem sokkal később aztán kiderült, hogy a laboratóriumban elnézték a vércso-

portot — de addigra már túl voltak a kezdeti bizonytalan pillanatokon, mindketten akarták, várták, lesték a kicsi érkezését.

Idég a történet, s most zárhatnánk azzal az egészettel, hogy lám vannak ilyen emberek is az egyetemen, kicsit összehúzzák a nadrágszíjat, de hát azért nagyon teljes és jó az életük. Ez viszont kevés lenne, nagyon kevés. Úgy érzem, segítenünk kell ezeknek a hallgatóknak. Még ha nincs is közvetlen anyagi problémájuk, ahogy csak tudjuk, meg kell könnyítenünk életüket, segítenünk kell őket abban, hogy befejezzék tanulmányi eredményük a korábbi megszokott szinten maradjon. S ha már elméleti alapon olyan sokat vitatkoztunk az utóbbi időben a KISZ-ről, feladatának szerepének változásairól, hadd álljon itt ez az anyagi-személyi eszközök nem igénylő szerény javaslat: Az egyes csoportok KISZ-titkárai szenteljének figyelmet a hallgatók anyagi, szociális problémáinak is, ne várjanak, míg hozzájuk fordulnak, nézzenek körül csoportjukban, kérdézőkördjének, tájékozódjanak, s ha szükségesnek látszik, értesüléseik birtokában szervezzék meg, harcolják ki a segítséget. Ez az egyik legnagyobb, leghumánusabb feladat, amelyet csoport szinten a KISZ-nek, mint érdekképviseleti szervnek meg lehet és meg kell oldania.

—halász—

A kollégiumi nevelésről

A tanév megkezdésével és a szakosítást követő vitákkal újra előtérbe került a kollégiumi nevelés. Azzal a céllal kerestük fel dr. Gyenes Antalné adjunktust, aki a párt megbízásából foglalkozik e kérdéssel, hogy megtudjuk, milyen formák, módszerek szerepelnek az előzetes hetek, hónapok kollégiumi munkájában.

A kollégiumi nevelés funkciója az egyetemi előadásokon, szemináriumokon, valamint a klubban, az általános műveltség és a politikai felkészültség bővítése érdekében is folyó tevékenység kiegészítése. Ez a kollégiumban tulajdonképpen két fő területre összpontosul. A tanulmányi munka segítése az egyik. Ennek jó eszközeit jelentik a különféle tárgyakból, de főként matematikából már a múltban is tartott konzultációk, melyeket oktatók vagy felsőéves hallgatók vezetnek, és főként az elsős hallgatók számára előnyösek. Ha a hallgatók igénylik, úgy ebben a félévben is szervezünk konzultációkat kollégiumainkban.

A másik cél az általános műveltség bővítése, különböző kérdések, problémák megvitatásának keretében. E téren a klub változatos programjával ugyan nem versenyezhetünk, lehetnek azonban és vannak is olyan témák, melyek már nem férnek be a klub rendezvényei közé vagy pedig speciálisan kollégiumi jellegűek. Ilyenkor a kollégiumba hívjuk meg az érdekelteket, ott rendezünk beszélgetéseket, vitákat. A közelmúltban például Kovács András, a Híd napok rendezője volt a Róbert Károly kollégiumban a hallgatók kezdeményezésére, kívánságára.

— Hangsúlyozni szeretném, hogy a kollégiumi képzés programjának előre történő részletes összeállítását nem tartjuk helyesnek. Konzultációkat is csak akkor szervezünk a jövőben, ha szükségesnek tartják a hallgatók. Az egyéb programok, beszélgetések, viták létrejötte is csak rajtuk múlik. Azt szeretnénk, ha jelentkeznének ilyen irányú igényeikkel, javaslatokkal.

K. L.

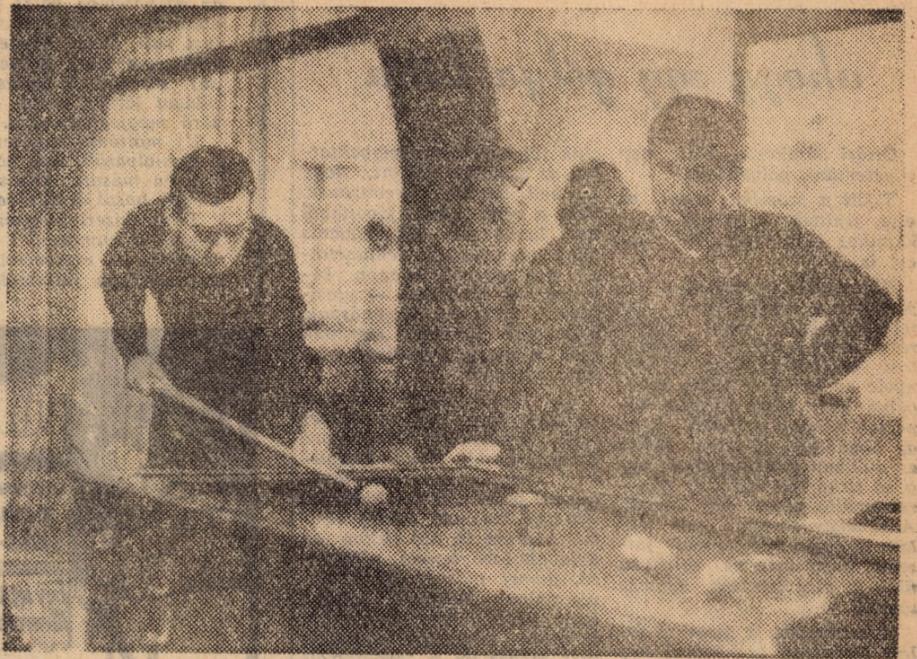
A tudományhoz nem vezetnek széles országutak

A mi egyetemünkön is oly jól ismert Marx-idezet áll a Moszkvai Lomonosov Egyetem tábláján, ahol ezúttal a kitűnő tanulókat mutatják be.

(Fotó: Faklen)

Két szeminárium között

(Fotó: Kádár)

Egy szervezet, amelyről nem tudunk eleget

Az idén ősszel kb. 2000 közgazdászhoz vitt körlevelet a posta. Ilyen körlevelet kaptak a tavaly végzett hallgatók is. A feladó egy titokzatos szervezetben való működésre szólította fel ezeket a fiatal szakembereket. A szervezet rövidítése FKB. Mi is van e mögött a rejtélyes rövidítés mögött? Ezt megfejteni indultunk a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségébe. Itt Frank Tibor elvtárs, a mozgalom patrónusa és szülőatyja választott kérdéseinkre:

— Az FKB a Fiatal Közgazdászok Bizottságának rövidítése. Ezt a bizottságot 1965-ben hozták létre az MTE SZ keretén belül. Célünk az egyetemen már elvégzett közgazdászok megszervezése volt, bevonásuk szakegyesületeink tudományos munkájába. Nem sokkal a központi bizottság megalakulása után szakbizottságok jöttek létre. Ezek közül a Textilipari FKB-t említhetjük meg, mint a legrégebben működő szervezetet. De nemcsak szakonként, hanem területenként is szerveződnek a fiatal közgazdászok. A már működő szegedi mellett, néhány hete alakult meg győri szervezetünk.

Mindezen részegyesületek munkájának összehangolása céljából tavaly szeptemberben megtartottuk az Ifjú Közgazdászok Tanácskozását. A 400 résztvevő megbeszélésének eredményeként tisztázódott a mozgalom célja, és megmozgatta a szakemberek körüli közegeket. Dokumentumfilm, cikkek, riportok tanúskodnak erről. Az állandó programokon kívül a tavalyi év eseménye volt még egy sikeres pályázat is.

— Mik ezek az állandó programok, mit nyújt az FKB az újonnan elhelyezkedett szakembereknek?

— Általános közgazdasági — ipargazdasági kérdésekről előadásorozatot rendezünk. Ezeknek célja a fiatal közgazdászok továbbképzése, ismereteinek bővítése. Idén, tehát az 1967/68-as tanévben az előadások két alapvető problémakört fognak át: foglalkoznak a gazdaságirányítás új rendszerével és a korszerű szervezési és vezetési módszerekkel.

— Tapasztalatszerét kívánunk szervezni a rokon profilú vállalatok között is. Ezek két-három napig tartanak, természetesen a vállalati igazgató elvtársakkal történt előzetes megbeszélés alapján. De kapcsolataink külföldre is kinyúlnak. Egy hónap múlva az FKB két megbízottja utazik az NDK-ba a rokon szervezet meghívására. Reméljük, tanulmányi jutjuk az első lesz az ilyen jellegű cserék sorában.

— Ifjú közgazdász klubnapokat is szervezünk majd. E klubnapok során fórumot kívánunk teremteni valamennyi fiatal közgazdász számára, nézeteik kifejezésére, és baráti

körben történő megvitatására. A MTE SZ folyóirata, Az Ipar-gazdaság szívesen veszi, ha fiatal közgazdászok saját témakörükből cikkeket írnak.

— Az FKB, mint a fentiek-ből látható, széles körű lehetőséget biztosít az egyetemre végzett fiatal szakemberek számára a szervezett munkára, szakmai továbbtanulásra. A bizottság vezetőségéhez fordulhatnak elhelyezkedés után felmerült problémáikkal — s a szervezet figyelemmel kíséri tagjainak pályáját.

— Természetesen rendezvényeink nem zártkörűek, minden egyetemistát szívesen látunk, hiszen két-három év múlva ők is szervezetünk tagjai válnak.

Patkó András

— kurtán —

Ismét a Közel-Keletről

Alig egy-két hete, a nemzetközi kérdések szabadegyetemének első előadásaként már hallhattunk a klubban a közel-keleti agresszióról, most pedig a kereskedelmi kari KISZ szervezésében Zsigmond Zoltán, a Külügyminisztérium főosztályvezetője, a nyári rendkívüli ülészenon kint járt magyar ENSZ-delegáció tagja látogatott el hozzánk.

A program plakátját olvasva felmerült bennem a kérdés: szerencsés dolog-e ilyen rövid időn belül kétszer ugyanazzal a témával foglalkozni? Attól féltém, hogy csak a múltkor elhangzottak ismétlését fogom hallani.

Kellemesen csalódtam. Zsigmond elvtárs bevezetőként elmondott rövid, nem túl részletekbe menő helyzetértékelése elegendőnek bizonyult, s olyan légkört teremtett, amelyben a résztvevők szívesen kérdeztek. A kérdések száma és — véleményem szerint — színvonala is, messze meghaladta

a múltkor előadásán elhangzottakat. Hallhattunk kérdéseket többek között az arab vezetők felelősségéről, az imperialista hatalmak beavatkozásának megítéléséről, a megégetezésként lehetőségeiről, a diplomáciai kapcsolatok részünkről Izraellel történt megszakításáról, s a választók túlnyomó többsége kielégíthette a kérdések és az egész közönség kíváncsiságát.

Külön kiemelném azt, hogy az előadó ismertette az ENSZ-közgyűlés olyan érdekes részleteit, amelyeket a sajtóban nem olvashattunk, ezenkívül saját New York-i tapasztalatait, az Izraellel szimpatizáló amerikai propagandamódszerekkel kapcsolatban.

A nagy érdeklődésre jellemzőként azt mondhatjuk el, hogy csaknem három óra hosszúságú volt a beszélgetés, szinte „végkimerülésig” tartott a kérdések áradata.

Kurtán Lajos

TÖBBET VÁRTUNK

Látogatást tett egyetemünkön Csikós Nagy Béla, az Anya- és Árhivatal elnöke. Az előzetes tájékoztatóval ellentétben szigorúan az árákkal foglalkozó kérdésekre válaszolt. Mivel olyan egyetem vagyunk, ahol politikai gazdaságtant is oktatnak, és ezen belül az új mechanizmus árrendszerét is tanulmányoztuk már, csak magasabb színvonalú és általában nem ismert kérdésekre felépített előadás tudta volna felelősködni érdeklődésünket. Sajnos, a műsorvezető indításnak szánt „sötét” kérdései csak elősegítették az esti szemináriummal kapcsolódást.

Ebből az alkalmából is érdemes felhívni a kultúrósztály szervezőinek figyelmét, hogy

a meghívott neves vendégeket, ha egy mód van rá, kellően felkészülve fogadják. Értjük az alatt azt, hogy a műsorvezető, ha szükséges, a széles körű hallgatósságot is megkérdezve, jó előre készítse el műsortervét. Nagyon érdekes lett volna, ha Csikós Nagy Béla bővebben kifejti a csehszlovák és jugoszláv mechanizmus sikereinek és kudarcainak árrendszerei vonatkozásait. Sajnos, az ezt érintő kérdés elszikkadt a rohammunkában létezett „illemkérdések” között.

Egyes hallgatók — már a helyszínen — ösztönös kritikát gyakoroltak a műsor rendezői rovására. Elmentek.

— Szamos —

GÓLYABÁL

ahogy egy gólya látta

Oriási várakozás előzte meg egyetemünk gólyabálját.

Eljött a szombat, eljött az este, eljött a gólyák és a kapuzó eljött egy URH-s kocsis is...

Két rendőr is segített a bejáratnál a rendezőknek, bár munkájukban nem vettek részt, mert a szépen nyomtatott belépőjegyet az a hatnyolc ember is el tudta szagutni, akik szinte sorfalat képeztek néhány méteren. Ezen az akadályon túljutva máris az aulában voltunk, ahol negyed tízkor egyetlen, de dicséretreméltó bátor pár táncolt. A zenekar azonban már ekkor is olyan hangerővel játszott, hogy még az erkélyen ülők is alig értették egymás szavát.

A színpadon, a zenekar fellett Napóleon arcképevel egy hatalmas Courvoisier reklám képezte a díszletet. Nem tudtuk mire vélni ezt, mindaddig amíg a szorgalmas tombolajegy árusítók 1 forint ellenében egész üveg Napóleon-konyakkal kecsgették a szerencsésükben reménykedőket.

Szép lassan teljesen megtelt az aula, a poharak viszont többször kiürültek. A vendéglátóipar, úgy látszik, erre az alkalomra már bevezette a maga új mechanizmusát, mert míg az erkélyen egy pohár gint 5,50-ért, a bárban 6 forintért mértek. Nem hinném, hogy ez nagymértékben befolyásolta volna a vendéglátóipari bevételi terv teljesítését, sőt túlteljesítését.

Az egyik zenekari szünetben megtartották a tombolajegy sorsolását. Nagy izgalmal figyelte mindenki, hogy az értékes nyeremény, a Napóleon-konyak kié lesz. A szerencsés nyertes leírhatatlan örömmel szorította magához a nagyszerű ajándékot, sőt olyan szeretettel fogta az üveget, mintha legalábbis félne kellett volna attól, hogy az öt körülvevő és kísérő tömeg elválasztja ettől a lámpának átalakítható kecses üvegtől, nem beszélve a benne levő itókáról, amit az újdonsült tulajdonos nyilvánvalóan az alkoholelles mozgalom céljaira akart felhasználni, mert egészen mentette ki az üveget a rá igényt tartók csoportjából.

Ezért csak köszönet jár neki attól a két rendőrtől is,

akik fél kettőkor végigbaktattak az asztalok között, hogy ha kell, rendet teremtsenek. Erre a rendezőség jóvoltából nem került sor, ők ugyanis nagy intenzitással fenntartották a rendet. Telefonon keresztül — gondolom — utasításokat adhattak egymásnak, vagy csak ellenőrző szerepük volt, mindegy, majdnem mindig csörögtek...

A járadhatatlan Neoton együttes egyik tagja egyszer csak bejelentette Harangozó Teréz érkezését. Ekkor a zenekari hangzás egy női hangszínnel gazdagodott. Időnként egy-egy kivethető szótág eljutott hozzám is, aki akkor az aulában levő izzadó, rángatózó, amorfi massa egyik eleme voltam. Röviddel később Poór Péter lépett színpadra, őt aztán végképp lehetetlen volt megérteni a távolabb állóknak.

Akkor úgy elgondoltam, hogy minek is kell egy táncdalnak szöveg? Avval úgy is annyi probléma van. Lám, itt van a Neoton együttes és Poór Péter, a zenekar és egy meleg bariton, úgy adták elő a táncdalfesztiválon is sikert arató számot, hogy bár a nagy számú haligatóság a szöveget nem hallotta, mégis megismételte a produkciót.

(...és kerestük: a gólyabál avatásakor már hagyományos közzéadás-kabaré illusztris műsora — elveszett?)

A klubban a Bár-trió elgájtatta a tánczenét, az étteremben pedig a „magyarosan” mulatni vágyók számára Roóz József és népzenekeara fokozta az egyébként is emelkedett hangulatot. A büfé feketekávé-forgalma is meghaladta az átlagos szintet, de a tartalma!...

Beszámolóm nem lenne teljes, ha nem szólnék a lányok ruhakölteményeiről is. Ezen a bálon a garbópulóvertől az arany színű nagystélyi ruháig minden változat szerepelt.

Egyetemünkön tanuló külföldi diákok is nagy számban képviseltették magukat, így aztán igazán nemzetközivé vált a báliforgatag.

Hajnalban, négy óra után fejeződött be a nagy tömeget mozgósító gólyabálunk. Hatása még hétfőn is érezhető, látható, sőt mérhető volt az előadásokon le-lecsukló fejeken és az elnyomhatatlan ástásokon.

1. Nem engedik a közönséget pókerezni, huszonegyezni, sment, bak-ot és egyéb istentől elrugaszkodott dolgot játszani. Ne engedjünk senkit nagy összeget, sőt egyáltalán semmilyen összeget vesztetni, még inkább nyerni. De hogy ott a filipper? Na igen, csak hogy amit a filipperen elveszték az a Belkereskedelmi Kölcsonzóé, tehát a népgazdaságé... És ez itt a különbség, mondhatnám óriási különbség. Nem akarok az ulti, a rómi vagy a tarokk szerencsejáték, vagy észjáték jellegével foglalkozni, az izlés kérdése. De a bídzs, amiből országos versenyeket, sőt viládbajnokságokat rendeznek észjáték az biztos. Ugyan úgy mint a Ne nevesse korán, vagy a Fekete Péter, amit a klubban korlátlanul lehet játszani... Óvodás öcsém kedvenc játékát, a Fekete Pétert nagy odaadással üzi 4-5

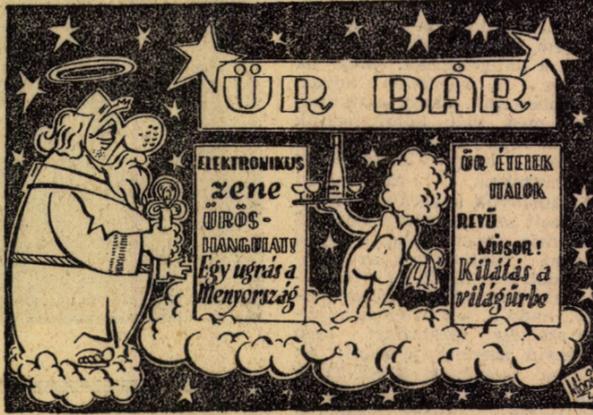
Berkes Júlia

Közzéadás Karez „színeváltozása“

Sajnos, egy idő után minden állandó rovatot utólr az egyhangúvá válás és az ötletkifogyás végete... ezt elkerülendő született meg az ötlet: Közzéadás Karez stílusú vált. Mivel képen és rajzban legalább annyi képzelőerőt lehet kifejezni, mint írásban, a most induló „új” sorozatban Karezünk képes tapasztalatai is napvilágot látnak majd, — persze az elmaradhatatlan kísérő megjegyzésekkel.

Új mottóink: nincsenek régi karikatúrák, csak öreg Ludas-olvasók. Egy közzéadásnak minden vicc új (főleg, ha másutt, más szöveggel megjelent rajzokat a szerző hozzájárulásával „közzéadottunk”). Tehát kísérletképpen lássuk az első rajzokat, — és kérjük a humoroldal olvasóit (talán azért ilyenek is vannak) — észrevételeiket, kívánságaikat a rovattal kapcsolatban juttassák el a szerkesztőséghez.

Sz. I. J.

Ha ez így megy tovább... (Közzéadás Karez látomása az 1970-es közzéadás-klubról...)

Közzéadás Karez a gólyabálon: Tudja, Karez, magát csak két dolog akadályozza abban, hogy jó táncos legyen... — ??? — a két lába...

Kártyabúzás

Valamelyik nap bridzsezni támadt kedvünk. Ugy döntöttünk, hogy a klub helyiségében fogunk eme nemes szenvedélynek hódolni. Elsővésekhez illő gyanútlan-sággal lüktünk le egy asztal mellé. Alig kezdtük meg azonban a partit, amikor egy fiatalember — feltehetően az egyik rendező — hozánk lépett és udvariasan közölte, hogy itt tilos a kártyajáték. Mi még udvariasabban, bár némi meglepődéssel feleltünk, hogy mi bridzseznünk! „Az is kártyajáték”, mondta a fiatalember és ezzel mintegy lezártnak tekintve a vitát visszament kedvenc filipperéhez. Mi egy darabig családostan bámultunk egymásra, majd hogy ne muladjék az idő hiába, szintén filperezni kezdtünk. Rövid negyedóra alatt mintegy 30 Ft-tal lettünk szegényebbek. Ezután, mint aki jól végezte dolgát, ki-ki hazament. Közben azonban morfondírozni kezdtem a dolgon.

1. Nem engedik a közönséget pókerezni, huszonegyezni, sment, bak-ot és egyéb istentől elrugaszkodott dolgot játszani. Ne engedjünk senkit nagy összeget, sőt egyáltalán semmilyen összeget vesztetni, még inkább nyerni. De hogy ott a filipper? Na igen, csak hogy amit a filipperen elveszték az a Belkereskedelmi Kölcsonzóé, tehát a népgazdaságé... És ez itt a különbség, mondhatnám óriási különbség. Nem akarok az ulti, a rómi vagy a tarokk szerencsejáték, vagy észjáték jellegével foglalkozni, az izlés kérdése. De a bídzs, amiből országos versenyeket, sőt viládbajnokságokat rendeznek észjáték az biztos. Ugyan úgy mint a Ne nevesse korán, vagy a Fekete Péter, amit a klubban korlátlanul lehet játszani... Óvodás öcsém kedvenc játékát, a Fekete Pétert nagy odaadással üzi 4-5

éves partnereivel az óvodán belül. Sőt, néha piros papucsot is szoktak játszani. Hiába, fejlődünk. Nem kellene nekünk is odamenni egy jó bridzspartira?

Borsi György

Tíz perc

„Tíz perc az nagy idő, Elemér” kezdetű dal az ötvenes évek énekarát Budapestjének kedvenc slágere volt. Ma rájöttem, hogy ennek a tipikus apolitikus dalnak van társadalmi mondanivalója mai rohanó korunk fiatalága számára is. A laikusok azt gondolják, hogy az ilyen nagy felfedezés nem foghat meg akármilyen helyen, és körülmények között. Nos, ez egyetemünk menzáján fogott meg, midőn rántott szeletet akartam elfogyasztani 8,90-ért munkaerőm újratermelése céljából. Amikor pont rám került a sor, közölte a szakács, hogy a burgonyasült mechanizmus hibája miatt tíz percig nem lesz hasábburgonya — magyarul sült krumpli. És tíz perc az nagy idő. Ettem rizzsel. Az ekkor ért megrázkódtatásért a menza vezetősséget nem terhelő felelősséget... —cserey—

REJTVÉNYPÁLYÁZAT

A KISZ VB Kultúrosztály Közzéadás-szervezete öt fordulós rejtvényversenyt hirdet.

Minden forduló 5 színdarabokkal és filmekkel kapcsolatos kérdést foglal magában. A pályázati kérdések a Közzéadás-szervezés hirdetőtábláján találhatók.

A megfejtések beadásának határideje: I. forduló: november 13. II. forduló: november 20. III. forduló: november 27. IV. forduló: december 4. V. forduló: december 11.

A megfejtéshez mellékelni kell egy a Közzéadás-szervezésen vásárolt, már használt színházjegyet. Egy pályázó több megfejtést is beküldhet ugyanabban a fordulóban, de minden megfejtéshez más előadás jegyét kell mellékelnie. A helyes megfejtők között fordulóként mozi- és színházjegy utalványokat sorsolunk ki. Mind az 5 fordulón résztvevő helyes megfejtők között főújságot egy tíznapos nyári balatoni táborozást sorsolunk ki.

NYUGDÍJASOK

A klubban, a beat-zene, páráz viták megszokott helyén pár órára a múlt varázsa, régi emlékek hangulata áradt szét.

Kedves köteletségének érzi ezt a szakszervezet, hogy a pártbizottsággal karöltve minden évben legalább egyszer, egy délutánra vendégül lássa az egyetem volt dolgozóit — nyugdíjasait. Valóban figyelemre- és követésre méltó az a töredék, ami kíséri ennek az 50 nyugdíjasnak a sorsát. A szokásos látogatásokon kívül külön felkeresik azokat, akik nem jöhetnek el; elbeszélgetnek a problémáikról, gondjaikról, s ahol lehet, mindegyiküket igyekeznek orvosolni is azokat.

E kis találkozó alkalmával — a rektor elvtárs üdvözlésének tolmácsolása után — Szabados Anna elvtársnő mondtott rövid beszédet:

— Emlékezzünk és nézzünk előre.

Filmszerűen peregetek az események: háború, pusztítás, nyomor — ezek a kapitalista Magyarországból maradt utolsó képeink. És utána: munka, kenyér, alkotmány, hatalmas beruházások — miénk lett, igazi hazánk lett az ország.

Emlékezzünk munkahelyeinkre, az egyetemre! Jelenlegi vezetőit önkéntes válogatású diákokat öta ismerik; tanították őket, biztosították a jó tanulási lehetőségeket, majd később a rendes, tiszta munkahelyet. Ma előtűnik állnak a komoly, szép feladatok: olyan fiatal szakemberek képzése, akik képesek lesznek az új feltételek követelése új módon, még hatékonyabban gazdálkodni... Ez tehát „az új-ság” volt egyetemünkön, ahol mindig nyitva állnak önként előtt a tanszékek, hivatalok, a könyvtárak ajtói.

Problémáinkban, ha tudunk, segítünk. Egy-egy üdületést, segélykérvényt eddig is igyekeztünk kedvezően elintézni. Hiszünk, hogy lehetőségeink a jövőben szélesedni fognak.

„Jaz bácsi válasza után a KISZ képviselőjében Székely Gyula és Lakatos András kis műsorral köszöntötték a nyugdíjasokat.

Az uszonna mellett beszélgető, vidám, néhol könnytől

László Gyula

Újra a szeretett falak között — nyugdíjasok a klubban (Fotó: Kádár)

Mi újság kézilabdázók?

A kézilabda hamisítatlan, együttesbe, a debütálásán mindjárt egy órást lótt.

Szinte futószalagon jöttek a mérkőzések: egy hét alatt három bajnoki is volt. Az időpont gyakran ütközött a gyakorlatok, szemináriumok időpontjával. Óhatatlanul felülte fejté a rendszertelenség. Így aztán előfordult az, hogy a csapat vasárnap 4:15-re győzött, de a következő ellenféllel szemben, kedden „sima” hét gólos vereséggel hagyta el a játéktér. Így aztán nem esoda, hogy a tavaszi „eminens gárdát” sorozatos „ruhlák” érték. Elusztott a bajnokság, de a második helyet azért sikerült megszerezni. (Kifráz szerint csak az első jut fel, de a szövetségben nagyon sokszor a második helyeztet is felsőbb osztályba sorolják, egyes csapatok kimaradása miatt.) Egyelőre még nem tudjuk mi lesz együttesünk sorsa! ? !

Most jönnek az újabb gondok. Jelenleg terem hiányában nincs edzés. Talán, mire e sorok megjelenjenek, a probléma megoldódik. Jó lenne, mert a kézilabdázók is szeretnének edzeni.

Lantai András

KÖZZÉADÁS

A Marx Károly Közzéadás-tudományi Egyetem Lapja. Megjelentik kéthetenként a tanulmányi időszak alatt. Felelős szerkesztő: Kincses György. Szerkesztőség: Bucarest, IX., Dimitrov tér 8. III. 381. Telefon: 126-850/138. Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat. Készült a Szikra leptonnyadában.

Gólyák között: az első fecskék

Majomsziget — petrezselyemárusítás

(Fotó: Kádár)